

PAPA FRANCESC
AUDIÈNCIA GENERAL

Dimecres, 19 d'abril de 2023

Catequesi. La passió per l'evangelització: el zel apostòlic del creient. 11. Els testimonis: els màrtirs

Benvolguts germans i germanes, bon dia!

Després de parlar de l'evangelització i del zel apostòlic, i després d'haver considerat el testimoni de sant Pau, veritable “campió” de zel apostòlic, avui la nostra mirada s'adreça no a una única figura, sinó a la constel·lació dels màrtirs, homes i dones de totes les edats, llengües i nacions que han donat la vida per Crist, que han vessat la sang per confessar Crist. Després de la generació dels Apòstols, han estat ells, per excel·lència, els *testimonis* de l'Evangeli. Els màrtirs: el primer va ser el diaca sant Esteve, lapidat fora les muralles de Jerusalem. La paraula *martirio* deriva del grec *martyria*, que significa precisament testimoni. Un màrtir és un testimoni, un que dona testimoni fins vessar la sang. Malgrat això, de seguida l'Església va emprar la paraula *màrtir* per a indicar aquells que donaven testimoni fins al vessament de la sang.¹ És a dir, en un principi la paraula *màrtir* indicava el testimoni donat cada dia, després es va emprar per a indicar el qui dona la vida amb el vessament de sang.

Però els màrtirs no han de ser vistos com “herois” que han actuat individualment, com flors que han aparegut en un desert, sinó com fruita madura i excel·lent de la vinya del Senyor, que és l'Església. En particular, els cristians, pel fet de participar assíduament en la celebració de l'eucaristia, eren conduïts per l'Esperit a configurar la seva vida en el fonament d'aquell misteri d'amor: és a dir, sobre el fet que el Senyor Jesús havia donat la vida per ells i, per tant, també ells podien i havien de donar la vida per ell i pels germans. Una gran generositat, el camí del testimoni cristià. Sant Agustí subratlla sovint aquesta dinàmica de gratitud i d'intercanvi gratuït del do. Això és, per exemple, el que ell predicava en ocasió de la festa de sant Llorenç: ««Exercia l'ofici de diaca. Allí va administrar la sagrada sang de Crist i allí va vessar la seva pel nom de Crist. El misteri d'aquest sopar el va exposar amb tota claredat el benaurat apòstol Joan en dir: “Hem conegut l'amor pel fet que Jesucrist ha donat la seva vida per nosaltres. Per això, també nosaltres hem de donar la vida pels germans” (1Jn 3,16). Això, germans, ho va entendre sant Llorenç; ho va comprendre i ho va realitzar. En efecte, va preparar coses semblants a les agafades en aquella taula. Va estimar Crist en la seva vida i el va imitar en la seva mort» (Sermó 304, 14; PL 38, 1395-1397). Sant Agustí explicava així el dinamisme espiritual que animava els màrtirs. Amb aquestes paraules: els màrtirs estimen Crist en la seva vida i l'imiten en la seva mort.

Avui, estimats germans i germanes, recordem tots els màrtirs que han acompanyat la vida de l'Església. Aquests, com ja he dit tantes vegades, són més nombrosos en el nostre temps que en els primers segles. Avui hi ha molts màrtirs a l'Església, molts, perquè per

¹ ORÍGENES, *In Johannem*, II, 210: «Qualsevol que doni testimoni de la veritat, ja sigui de paraula o de fet, o actuant de qualsevol manera en favor seu, pot legítimament ser anomenat *testimoni*. Però el nom de *testimoni* (*martyres*) en sentit propi, la comunitat de germans, sorpresa per la fortaleza dels qui van lluitar per la veritat o la virtut fins la mort, ha agafat el costum de reservar-lo per als qui han testificat el misteri de la veritable religió amb el vessament de sang.»

confessar la fe cristiana són expulsats de la societat o van a la presó... Són molts. El concili Vaticà II ens recorda que «l'Església valora el martiri, pel qual el deixeble s'assembla al Mestre, que accepta lliurement la mort per la salvació del món i se li conforma en el vessament de la sang com a do excels i prova suprema de caritat» (const. *Lumen gentium*, 42). Els màrtirs, imitant Jesús i amb la seva gràcia, converteixen la violència de qui rebutja l'anunci en una ocasió suprema d'amor, que arriba fins al perdó dels botxins mateixos. Això és interessant: els màrtirs perdonen sempre els botxins. Esteve, el primer màrtir, va morir resant: «Senyor, perdoneu-los, perquè no saben què fan.» Els màrtirs resen pels botxins.

Si bé són només alguns el qui són cridats al martiri, «cal que tots estiguin disposats a confessar Crist davant els homes i seguir-lo per camí de la creu enmig de les persecucions, que mai no manquen a l'Església» (*ibid.*, 42). Però, això de les persecucions és cosa d'aquell temps? No, no: avui. Avui hi ha persecucions contra els cristians en el món, molts, molts. Són més els màrtirs d'avui que els dels primers temps. Els màrtirs ens mostren que qualsevol cristià és cridat al testimoniatge de la vida, també quan no arriba al vessament de la sang, fent d'ell mateix un do a Déu i als germans, imitant Jesús.

I voldria concloure recordant el testimoniatge cristià present a cada racó de la terra. Penso, per exemple, en el Iemen, una terra ferida per una guerra des de fa molts anys, oblidada, que ha deixat molts morts i que encara avui fa patir molta gent, especialment els infants. Precisament en aquesta terra hi ha hagut testimonis lluminosos de fe, com el de les germanes Missioneres de la Caritat, que han donat la vida allí. Encara avui són presents al Iemen, on ofereixen assistència a ancians malalts i a persones amb discapacitat. Algunes d'elles han patit martiri, però les altres continuen, arrisquen la vida i van endavant. Acullen tothom, de qualsevol religió, perquè la caritat i la fraternitat no té confins. El juliol de 1998 sor Aletta, sor Zelia i sor Michael, quan tornaven a casa després de missa van ser assassinades per un fanàtic, perquè eren cristianes. Més recentment, poc després de l'inici del conflicte encara en curs, el mes de març de 2016, sor Anselm, sor Marguerite, sor Reginette i sor Judith van ser assassinades juntament amb alguns laics que les ajudaven en les obres de caritat entre els últims. Són els màrtirs del nostre temps. Entre aquests laics assassinats, a més de cristians hi havia fidels musulmans que treballaven amb les germanes. Ens commou veure com el testimoniatge de sang pot unir persones de religions diferents. Mai no s'ha d'assassinar en nom de Déu, perquè per a ell tots som germans i germanes. Però junts es pot donar la vida pels altres.

Resem perquè no ens cansem de testimoniar l'Evangeli també en temps de tribulació. Que tots els sants i les santes màrtirs siguin llavors de pau i de reconciliació entre els pobles per un món més humà i fratern, esperant que es manifesti en plenitud el Regne del cel, quan Déu serà tot en tots (cf. 1Co 15,28).